

13. 11. 2019

SERVICIUL MANUSCRISE-CARTE RARĂ

RAPORT DE ACTIVITATE 2019

I. Activitățile de cercetare-dezvoltare

1. Activitate de cercetare - dezvoltare în cadrul compartimentului Manuscrise-Carte rară s-a concretizat prin publicarea unor articole și lucrări, după cum urmează:

- Luminița Kövari : codificarea ornamentelor legăturilor a 229 de manuscrise și cărți românești vechi pentru realizarea bazei de date a legăturilor bizantine din colecțiile B.A.R. (temă în cadrul planului de cercetare al bibliotecii - *Legăturile bizantine și post-bizantine din colecția de manuscrise și carte românească veche a B. A. R.*); activitate în comitetele de redacție ale *Revistei Române de Istorie a Cărții* și *Revistei Bibliotecii Academiei Române*, corectură și revizuirea textelor;

- Lucia Oana Dimitriu - redactarea fișelor pentru gravurile aflate în 400 de cărți din fondul de Carte Românească Veche al Bibliotecii Academiei Române, parte a lucrării de doctorat și a planului de cercetare pe anul 2019: *Teme iconografice în gravura cărții românești vechi din secolul al XVIII-lea*;

- Gabriela Dumitrescu - redactarea fișelor pentru 14 manuscrise persane în vederea realizării Catalogului de manuscrise persane.

1.2 Cărți în edituri din România:

- *Itinerarii culturale România Franța / Itinéraires culturels* (Catalog de expoziție), 207 p.; Coordonatori: Gabriela Dumitrescu, Cătălina Macovei; redactare texte:

Gabriela Dumitrescu, Cătălina Macovei, Anca Gabriela Vitan, Carmen Albu,

Luminița Kövari, Lorența Popescu; traducere: Luminița Kövari, Lorența Popescu,

Gabriela Dumitrescu. București, Editura MNLR, 2019;

- *Imnul Acatist al Maicii Domnului*. Ediție facsimilată după manuscrisul grec 113, 223 p.; București, Editura Excelență prin Cultură, 2019. Coordonator, Gabriela Dumitrescu; transcrierea textului Ion Andrei Țârlescu; corectură: Luminița Kövari, Lorența Popescu, Lucia Oana Dimitriu, Gabriela Dumitrescu .

- *Filotei sin Agăi Jipei, Psaltichie rumânească*. Ediție facsimilată după manuscrisul românesc 61, 526 p.; București, Editura Excelență prin Cultură, 2019. Cuvânt-înainte prof. Dr. Nicu Moldoveanu; Coordonator, Gabriela Dumitrescu; Cuvânt-înainte prof. Dr. Nicu Moldoveanu; corectură: Luminița Kövari, Lorența Popescu, Gabriela Dumitrescu.

- *Scurtă incursiune în arta miniaturii* (Catalog de expoziție), 132 p.; Coordonator: Gabriela Dumitrescu; redactare texte: Gabriela Dumitrescu; corectură: Carmen Albu, Luminița Kövari, Lorența Popescu, Gabriela Dumitrescu. București, Editura Tracus Arte, 2019.

1.3 Participare la conferințe cu comunicări:

- Gabriela Dumitrescu, Sesiunea „Patrimoniul cultural național scris în capitala României Mari”, organizată în cadrul celei de a VII-a ediții a Festivalului Strada de C'Arte. Comunicare: *Abu'l Qāsem Ferdowsi, Šāh-nāmeḥ - un manuscris de excepție din colecțiile B.A.R.* (în vol. *Patrimoniul cultural național scris în capitala României Mari* – București, 2019).
- Mădălina Lascu, Participare la prima întâlnire a Consorțiului din care face parte și BAR, în vederea alcătuirii proiectului european *REVISING AVANT-GARDES*, care va fi depus, în luna martie 2020, în competiția *HORIZON 2020*.
- Oana Popescu: *Hasty Opinions, Outdated Clichés. The Need to Carefully Study Historical Sources*, comunicare la al 12-lea Congres Internațional de Studii Sud-Est Europene;
- Ion Andrei Țârlescu: *A Less Known Autographed Manuscript of Nicolae Milescu*, comunicare la al 12-lea Congres Internațional de Studii Sud-Est Europene;
- Oana Popescu: *Cărțile - modalități de zidire sau pierire sufletească*, în „Martyria”, 2019, nr. 1, pp. 43-63;
- Oana Popescu: *Biserica celor 40 de Mucenici din București* (volum în curs de apariție);
- Luminița Kövari - *Bindings of Rare Books from the Collections of the Romanian Academy Library - A Multidisciplinary Study*, în „Leather and Footwear Journal”, 18(4)/2019; *Legături de carte rară din Biblioteca Academiei Române* studiate în cadrul proiectului *KOLLART*, comunicare (în colaborare) în cadrul Conferinței Naționale de Conservare - Restaurare „Doina Darvaș” *CONScience*, București, 6 -

8 noiembrie 2018, cu tema Anul European al Patrimoniului – Actualitate și perspective în conservarea și restaurarea patrimoniului (în Buletinul de conservare – restaurare RESTITUTIO 12);

- Oana Dimitriu - *Xilogravura în cartea românească din Transilvania în secolul al XVIII-lea. Studiu de caz*, în „Acta Carpatica V, Anuarul românilor din Sud-Estul Transilvaiei”, Sfântu Gheorghe, Editura Eurocarpatica, 2018, p. 601-615 (apărut în 2019).

- Oana Dimitriu - *Tipografia Episcopiei Buzăului* în „Acta Bacoviensia - Anuarul Arhivelor Naționale Bacău”, nr. XIV, Onești, Editura Magic Print, 2019, p. 61-78.

2. Domeniile de cercetare. Programele fundamentale. Programele prioritare (dacă este cazul).

Domeniile de cercetare abordate în cadrul serviciului se înscriu în programele fundamentale de cercetare al Academiei Române.

3. Resursele umane: cercetători, doctori, conducători de doctorate (lista: nume și domeniu).

- a. doctoranzi – 3 (Luminița Kövari, filologie; Ion Andrei Țârlescu, filologie; Oana Dimitriu, arte);
- b. doctori – 2 (Lorența Popescu, filologie; Mădălina Lascu, filologie)

4. Infrastructură de cercetare nouă, achiziționată / completată în anul 2019 (listă: denumiri echipamente, valori) Nu s-a alocat.

5. Rezultatele cercetării desfășurate în anul 2019

Cercetări preliminare și redactarea materialelor pentru depunerea a trei proiecte de cercetare cu finanțare UEFISC -CDI.

6. Premii -

7. Realizări excelente ale Compartimentului obținute în anul 2019 (cca 3 realizări):

- *Itinerarii culturale România Franța/Itinéraires culturels* (Catalog de expoziție),

207 p.; Coordonatori: Gabriela Dumitrescu, Cătălina Macovei; redactare texte:

Gabriela Dumitrescu, Cătălina Macovei, Anca Gabriela Vitan, Carmen Albu,

Luminița Kövari, Lorența Popescu; traducere: Luminița Kövari, Lorența Popescu,

Gabriela Dumitrescu. București, Editura MNLR, 2019;

- *Imnul Acatist al Maicii Domnului*. Ediție facsimilată după manuscrisul grec 113, 223 p.; București, Editura Excelență prin Cultură, 2019. Coordonator, Gabriela Dumitrescu; transcrierea textului Ion Andrei Țârlescu.

- *Filotei sin Agăi Jipei, Psaltichie rumânească*. Ediție facsimilată după manuscrisul românesc 61, 526 p.; București, Editura Excelență prin Cultură, 2019. Cuvânt-înainte prof. Dr. Nicu Moldoveanu; Coordonator, Gabriela Dumitrescu; Cuvânt-înainte prof. Dr. Nicu Moldoveanu; corectură: Luminița Kövari, Lorența Popescu, Gabriela Dumitrescu .

6. Publicații

- Mădălina Lascu : Publicarea, în „Caietele avangardei” nr. 13 / 2019, p. 36-43 a articolului *Virgil Teodorescu, virgo intacta, virgilus tactilus*, pe baza arhivei poetului existente în colecțiile Bibliotecii Academiei Române.

- Gabriela Dumitrescu, *Abu'l Qāsem Ferdowsi, Šāh-nāmeḥ - un manuscris de excepție din colecțiile B.A.R.* (în vol. *Patrimoniul cultural național scris în capitala României Mari* – București, 2019);
- Oana Popescu: *Hasty Opinions, Outdated Clichés. The Need to Carefully Study Historical Sources*, în vol. *Al 12-lea Congres Internațional de Studii Sud-Est Europene*;
- Ion Andrei Țârlescu: *A less known autographed manuscript of Nicolae Milescu*, în vol. *Al 12-lea Congres Internațional de Studii Sud-Est Europene*;
- Oana Popescu: *Cărțile - modalități de zidire sau pierire sufletească*, în „Martyria”, 2019, nr. 1, pp. 43-63;
- Mădălina Lascu: *Gherasim Luca- Erou limită - cronologie* (text bilingv româno-francez), pp. 118-126 , în vol. editat de MNLR;
- Luminița Kövari - *Legături de carte rară din Biblioteca Academiei Române în „Buletinul de conservare restaurare RESTITUTIO” 12*;
- Oana Dimitriu - *Xilogravura în cartea românească din Transilvania în secolul al XVIII-lea. Studiu de caz*, în „Acta Carpatica V, Anuarul românilor din Sud-Estul Transilvaiei”, Sfântu Gheorghe, Editura Eurocarpatica, 2018, p. 601-615 (apărut în 2019).
- Oana Dimitriu - *Tipografia Episcopiei Buzăului* în „Acta Bacoviensia - Anuarul Arhivelor Naționale Bacău”, nr. XIV, Onești, Editura Magic Print, 2019 p. 61-78.

7. Expoziții:

- 1- *Ziua Culturii Naționale* – expoziție foto-documentară realizată în colaborare cu Primăria Municipiului București și Muzeul Național al Literaturii Române, organizată la Ateneul Român – 15 ianuarie 2019;

2- *Cultură și civilizație persană în România – 14 februarie 2019;*

3- *România – Franța – itinerarii culturale în colecțiile Bibliotecii Academiei Române – 19 aprilie 2019;*

4- *Manuscrise bizantine în colecțiile B.A.R. – 4 septembrie 2019;*

5- *Alexandru Ioan Cuza – fondatorul sistemului informativ modern – expoziție realizată cu ocazia celei de a V-a ediții a Conferinței de Criptologie – 16-18 septembrie 2019;*

6 - *Gherasim Luca – erou limită – expoziție organizată în colaborare cu MNLR aprilie – iunie 2019;*

7- *Scurtă incursiune în arta miniaturii – expoziție organizată în cadrul Salonului de miniatură, ediția I (în colaborare cu Muzeul de Artă Modernă și Contemporană Pavel Șușară) – 9 decembrie 2019.*

II. Activitățile de bază specifice compartimentului

1. Îmbogățirea colecțiilor

În anul 2019 au fost înregistrate 21 de achiziții, reprezentând 600 piese de corespondență, 2877 piese arhivă, 130 file manuscrise, 92 fotocopii, 11 plicuri, 1 imprimat – Gh. Brătescu, C. Bobulescu, Dragoș Morărescu, D. Țepeneag, G. T. Kirileanu, Șt. Fălcoianu ; s-au introdus în fondul de carte rară 19 titluri, provenite din depozitele generale ale B.A.R.

2. Prelucrarea colecțiilor

Au fost completate fișele pentru baza de date M. Eminescu - ms. rom. 2261 (identificarea textelor în vederea catalogării în baza de date EMI); atașarea de imagini în ADAM pentru ms. rom 2260; revizuirea fișelor de carte românească veche din baza de date ORB (modificări datorate trecerii de la Aleph 300 la Aleph 500) - cotele 1026 - 1111; atașarea de imagini în ADAM pentru fondul de carte românească veche din baza de date ORB - cotele 1-224; catalogare în ALEPH - corespondența Romain Rolland - Panait Istrati - 96 fișe; completarea arhivei personale și catalogului arhivei Dumitru Țepeneag (2 mape, 800 piese, 50 fișe de catalog); catalogare în ALEPH pentru manuscrisele grecești (70 de fișe); au fost prelucrate materiale din 35 de achiziții din perioada 2000 - 2019, completându-se arhive personale deja existente; au fost inventariate scrisori inv. 260899-260965 și inv. 260.702-260.831 (195 piese); au fost corectate 318 fișe de documente istorice (pachetul DCXXXV); au fost inventariate 236 de documente istorice și s-au redactat regeste pentru 138 de documente istorice; au fost prelucrate 16 mape din Arhiva Vespasian Pella; au fost redactate 120 fișe în ALEPH pentru colecția Virgil Cândea; au fost redactate 6 referate de achiziții; au fost redactate fișele pentru Catalogul arhivelor personale ale BAR, în format electronic, litera I-M, 2500 cote; .

3. Utilizarea colecțiilor

Sala de lectură "D. Panaitescu-Perpessicius" a fost frecventată de 2155 cititori, cărora li s-au pus la dispoziție următoarele materiale: 450 volume fotocopii, 2693 manuscrise, Carte rară 261 volume Carte rară, 1523 volume CRV, 36310

documente istorice, 97564 piese de arhivă, 128503 piese de corespondență, 157 volume carte din depozitele generale, 54 volume periodice, 280 volume inventar.

Sala de lectură "Virgil Cândea" a fost frecventată de 340 cititori, cărora, în afara volumelor existente la raft, le-au fost puse la dispoziție 531 volume carte din depozitele generale și 290 de volume periodice. Tuturor cititorilor care au frecventat cele două săli de lectură ale Serviciului de Manuscrise-Carte rară le-au fost oferite informații și îndrumări în vederea cunoașterii și folosirii corecte a surselor bibliografice ale serviciului și ale colecțiilor B.A.R. În afara materialelor servite pentru sălile de lectură, din depozitele serviciului s-au mai servit pentru lucru și pentru expoziții, următoarele materiale: 278 manuscrise, 102 volume carte rară, 150 volume CRV, 1752 documente istorice, 32 835 piese de arhivă, 5 600 piese de corespondență, 27 volume inventar.

A fost de asemenea rezolvată corespondența serviciului (198 solicitări și lămuriri online), au fost soluționate cererile de digitizare primite din partea institutelor Academiei Române (180 cititori pentru care s-au efectuat 8582 de imagini digitale, realizate după materialele solicitate la Sala de Lectură).

4. Digitizare, prezervare, clasare

Pentru prezervarea fondurilor au fost realizate aproximativ 17.360 imagini digitale după manuscrise, documente istorice și corespondență. Pentru solicitările cititorilor, au fost realizate 8582 de imagini digitale fără plată (pentru cercetători din institutele Academiei Române).

În cadrul activităților de conservare a colecțiilor, au fost restaurate 216 filecarte rară, 385 file de manuscris, 269 file de arhivă, 418 file din corespondența N. Iorga, legăturile a 2 volume.

Șef Serviciu

Gabriela Dumitrescu